

МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Освітня програма	Міжнародна економіка
Статус дисципліни	Нормативна (обов'язкова)
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	II курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	120 годин (4 кредитів) (лекції – 18 год., практичні заняття – 36 год., СРС – 66 год.)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Екзамен, модульна контрольна робота, розрахункова робота, календарний контроль
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/ (згідно поточного розкладу)
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лекції проводить: к.е.н., доц., доцент кафедри МЕ, Черненко Наталя Олександрівна, chernenkonatasha0@gmail.com 0677651109 Практичні заняття проводить к.е.н., доц., доцент кафедри МЕ, Черненко Наталя Олександрівна, chernenkonatasha0@gmail.com
Розміщення курсу	

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

1.1. Метою навчальної дисципліни є формування у студентів здатностей:

ФК 15 - Здатність до володіння цілісними системами знань про сутність економічних процесів, що відбуваються на міжнародному страховому ринку.

А також:

- володіти цілісними системами знань про сутність економічних процесів, що відбуваються на міжнародному страховому ринку;
- опанувати необхідні практичні навички для здійснення основних страхових операцій;
- розуміти основні положення теорії й практики страхування фізичних і юридичних осіб в умовах ринкових відносин.

Знання, які отримали студенти під час вивчення цієї дисципліни (кредитного модуля), дають змогу глибше освоїти такі важливі курси, як «Міжнародна економіка», «Міжнародні фінанси», «Фінанси підприємств», «Інтеграційні процеси: європейська інтеграція», «Логістика», «Міжнародні економічні відносини», «Транснаціональні корпорації» та ін.

1.2. Основні завдання навчальної дисципліни.

Предмет навчальної дисципліни: економічні відносини, що виникають у процесі здійснення операцій на міжнародному страховому ринку.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми, ступеня бакалавр, студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

ПРН 27 – Формувати місію та стратегічні цілі підприємства.

ПРН 32 – Проводити порівняльну характеристику страхових продуктів та обирати відповідні.

А також:

Знання:

- сутності та специфіки поняття «міжнародне страхування»;
- специфічних ознак міжнародного страхування;
- організаційно-правових аспектів діяльності страховиків;
- методів та форм перестраховання;
- умов надання страхових послуг з особистого страхування;
- умов надання страхових послуг з майнового страхування;
- умов надання страхових послуг зі страхування відповідальності;
- особливостей страхових ринків провідних країн світу;
- елементів організації хеджування;
- механізмів використання фінансових інструментів з метою страхування;
- підходів страхування кредитних ризиків;
- системи страхування банківських ризиків;
- механізмів страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій;
- організаційно-правових аспектів міжнародної страхової діяльності.

Уміння:

- аналізувати страхові компанії, що діють на ринку;
- проводити порівняльну характеристику страхових продуктів та обирати відповідні;
- оцінювати фінансовий стан страховика та його платоспроможність;
- укладати страхові угоди;
- використовувати закордонний досвід щодо процедури хеджування.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Необхідні навички для вивчення дисципліни (кредитного модуля): володіння текстовими редакторами, вміння розраховувати та пояснювати основні економічні показники, необхідні навички самостійної пошукової роботи в мережі Інтернет.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна (кредитний модуль) вивчається на основі дисциплін загальної підготовки, після вивчення курсів: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Національна економіка» та у сукупності з дисциплінами (кредитними модулями): «Фінанси», «Статистика», «Економіка підприємства», «Конкурентоспроможність підприємства», «Інвестування».

Програма дисципліни (кредитного модуля) «Міжнародне страхування» складена відповідно до місця і значення дисципліни за структурно-логічною схемою, передбаченою освітньо-професійною програмою, ступеня бакалавра, спеціалізації «Міжнародна економіка», включає наступні розділи: економічні і політичні аспекти світового ринку страхових послуг, комерційне страхування, соціальне страхування, хеджування.

Дисципліна (кредитний модуль) «Міжнародне страхування» забезпечує фундамент для подальшого вивчення таких модулів, як: «Основи підприємництва», «Податкова система», «Конкуренція та конкурентоспроможність міжнародного бізнесу», «Міжнародні економічні відносини», «Світогосподарські зв'язки», «Фінанси підприємств», «Організація виробництва», «Міжнародна логістика в Індустрії 4.0», а також, слугує засобом формування у студентів системного осмислення облікового аспекту функціонування підприємства, що сприятиме більш зваженому та обґрунтованому виконанню аналітичної частини дипломної роботи.

3. Зміст навчальної дисципліни

Розділ І. ЕКОНОМІЧНІ І ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ СВІТОВОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ

Тема 1. СВІТОВА СИСТЕМА РИЗИКІВ

1.1. Основні світові ризики

1.2. Контроль за світовими ризиками

1.3. Фінансування світових ризиків

Тема 2. СВІТОВИЙ РИНОК СТРАХУВАННЯ

- 2.1. Страхові відносини і страхова термінологія
- 2.2. Страхування в умовах глобалізації
- 2.3. Макропоказники світового страхового ринку

Тема 3. СТРАХОВІ РИНКИ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ

- 3.1. Страховий ринок США
- 3.2. Страховий ринок Великобританії
- 3.3. Страховий ринок Німеччини
- 3.4. Страхові ринки країн Східної Європи

Тема 4. ОРГАНІЗАЦІЙНО - ПРАВОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- 4.1. Форми організації страховиків і системи страхування
- 4.2. Страхові посередники
- 4.3. Регулювання страхової діяльності
- 4.4. Страхове регулювання у країнах Європейського Союзу

Тема 5. ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО СТРАХУВАННЯ

- 5.1. Недоліки страхування
- 5.2. Злочини в страхуванні
 - 5.2.1. Поняття страхового шахрайства
 - 5.2.2. Шахрайство страховальників
 - 5.2.3. Злочини в інтересах страховиків
 - 5.2.4. Боротьба з шахрайством

Розділ II. КОМЕРЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ

Тема 6. ПЕРЕСТРАХУВАННЯ

- 6.1. Зміст перестрахування
- 6.2. Пропорційне перестрахування
- 6.3. Непропорційне перестрахування
- 6.4. Перестрахування в Україні

Тема 7. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ

- 7.1. Особливості особистого страхування
- 7.2. Страхування від нещасного випадку
- 7.3. Накопичувальне страхування
- 7.4. Облік інфляційного фактора
- 7.5. Медичне страхування

Тема 8. СТРАХУВАННЯ МАЙНА

- 8.1. Особливості страхування майна
- 8.2. Страхування інтелектуальної власності
- 8.3. Страхування майна у Швейцарії
- 8.4. Страхування домашнього майна в Німеччині

Тема 9. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

- 9.1. Особливості страхування відповідальності
- 9.2. Страхування відповідальності товаровиробника
- 9.3. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів у Європі
- 9.4. Страхування відповідальності в США

Тема 10. МОРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ

- 10.1. Нормативно,правове забезпечення морського страхування
- 10.2. Страхування вантажів
- 10.3. Страхування корпусу й оснащення перевізних засобів
- 10.4. Страхування відповідальності судновласників
- 10.5. Страхування контейнерів

Тема 11. СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ

- 11.1. Основні види страхування .
- 11.2. Страхування підприємницьких ризиків у США

Тема 12. ЕКОЛОГІЧНЕ СТРАХУВАННЯ

- 12.1. Екологічні ризики
- 12.2. Принципи екологічного страхування
- 12.3. Страхування екологічної відповідальності у країнах Європи
- 12.4. Страхування екологічної відповідальності в США

Розділ III. СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ

Тема 13. ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

- 13.1. Моделі соціального страхування
- 13.2. Проблеми соціального страхування
- 13.3. Система соціального захисту в країнах Європейського Союзу
- 13.4. Пенсійне страхування

Тема 14. МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ

- 14.1. Організація охорони здоров'я на основі страхування
- 14.2. Система охорони здоров'я США.
- 14.3. Система охорони здоров'я Німеччини.
- 14.4. Система охорони здоров'я Великобританії.
- 14.5. Досвід Російської Федерації.
- 14.6. Медичне страхування у країнах Східної Європи.

Розділ IV. ХЕДЖУВАННЯ

Тема 15. ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ З МЕТОЮ СТРАХУВАННЯ

- 15.1. Основні поняття.
- 15.2. Класифікація фінансових інструментів.
- 15.3. Механізми дії фінансових інструментів.
- 15.4. Застосування застережень у міжнародних контрактах .

Тема 16. СТРАХУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ, ГАРАНТІЙ ТА ОБЛІГАЦІЙ

- 16.1. Страхування фінансових інвестицій.
- 16.2. Страхування фінансових гарантій.
- 16.3. Страхування муніципальних облігацій.

Тема 17. СТРАХУВАННЯ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ

- 17.1. Страхування експортних кредитів
 - 17.1.1. Принципи страхування експортних кредитів
 - 17.1.2. Страхування вексельних кредитів
 - 17.1.3. Міжнародний досвід страхування експортних кредитів
- 17.2. Страхування іпотечного і споживчого кредиту
- 17.3. Страхування комерційних кредитів

Тема 18. СТРАХУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ

- 18.1. Специфіка банківського страхування

18.2. Страхування депозитів

18.3. Страхування банківських кредитів

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна література

1. Базилевич В. Д. Страхування: підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Р. В. Пікус ; за заг. ред. В. Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
2. Бридун Є.В. Страхова справа. Посібник для розв'язання задач для підготовки бакалаврів денної та заочної форм навчання. / Є.В. Бридун. – Ірпінь: 2000. - 108 с.
3. Кузьмін О. Є. Міжнародні страхові послуги / О. Є. Кузьмін, А. С. Завербний, Н. Л. Іващук; Навчальний посібник. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2009. - 200 с.
4. Мишина Н.І. Міжнародне страхування: навч. посібн. / Н.І. Мишина– К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 504 с.
5. Ротова Т. А. Страхування: навч. посібн. / Т. А. Ротова. – К. : КНТЕУ, 2006. – 400 с.
6. Смоляк В. А. Страхування: навч. посібн. / В. А. Смоляк, Є. Ю. Кузькін.– Х.: ВД "ІНЖЕК", 2007. – 272 с.
7. Страхування : підручник / С. С. Осадець, Т. М. Артюх, В. Л. Бабко та ін.; за заг. ред. С. С. Осаджя. – К. : КНЕУ, 2002. – 599 с.
8. Страхування: теорія та практика: навч.-метод. посібн. / Н. М. Внукова, В. І. Успенко, Л. В. Временко та ін. ; за заг. ред. Н. М. Внукової. – Х. : Бурун Книга, 2009. – 656 с.

Додаткова література

1. Баклаженко С. Страхова система України / С. Баклаженко // Страхова справа. – 2006. – № 3. – С. 54–58.
2. Белянкі Г. А. Платежеспособность страховой компании / Г. А. Белянкі // Фінанси. – 2006. – № 5. – С. 45–49.
3. Внукова Н. Н. Кредитно-рейтинговая оценка страховщиков / Н. Н. Внукова, Н. И. Притула // Страхование в Беларуси. – 2008. – № 2 (63). – С.11–14.
4. Вовчак О. Д. Страхування : навч. посібн. / О. Д. Вовчак. – Л.: Новий Світ-2000, 2004.-480 с.
5. Временко Л. В. Регулирование страховой деятельности – взгляд страховщиков / Л. В. Временко, Д. Кондратенко // Insurance TOP. – 2005. – № 4(12). – С. 8–10.
6. Ковтун І. О. Основи актуарних розрахунків : навч. посібн. / І. О. Ковтун, М. П. Денисенко, В. Г. Кабанов – К. : ВД "Професіонал", 2008. – 480 с.
7. Козьменко О. В. Актуарні розрахунки : навч. посібн. / О. В. Козьменко, О. В. Кузьменко. – Суми : Університетська книга, 2011. – 224 с.
8. Корнилов И. А. Основы страховой математики : учебн. пособ. для вузов / И. А. Корнилов. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 400 с.
9. Орланюк-Малицкая Л. А. Платежеспособность страховой организации / Л. А. Орланюк-Малицкая. – М. : АНКИЛ, 2007. – 280 с.
10. Основи фінансового моніторингу фінансових послуг : навч. посібн.
11. Н. М. Внукова, Н. В. Кузьминчук, В. А. Смоляк та ін. ; за заг. ред. Н. М. Внукової. – К. : КНТ, 2008. – 136 с.
12. Страхова справа. Інтегрований навчальний комплекс: підручник. Автоматизована система навчання на CD та Інтернет-портал : у 2-х кн.
13. В. Т. Александров, О. М. Бандурка, О. І. Ворона та ін. – Кн. 1 : Страхування. Страхові послуги. – К. : НВП "АВТ", 2003. – 640 с.
14. Ткаченко Н. В. Досвід оцінювання міжнародними рейтинговими агентствами фінансової стійкості страховиків / Н. В. Ткаченко // Вісник КНТЕУ. – 2010. – № 1. – С. 69–83.
15. Ткаченко Н. В. Новітні підходи до оцінки платоспроможності страхових компаній в рамках Solvency II / Н. В. Ткаченко // Банківська справа. – 2010. – № 4. – С. 62–71.
16. Ткаченко Н. В. Рейтинг фінансової стійкості страхових компаній та основні підходи до його класифікації / Н. В. Ткаченко // Світ фінансів. –2009. – № 4 (21) – С. 182–190.
17. Управління розвитком ринків фінансових послуг: монографія / Н. М. Внукова, В. А. Смоляк, Ж. О. Андрійченко [та ін.] ; наук. ред. та кер. кол. авт. д-р екон. наук, проф. Н. М. Внукова; Харківський національний економічний ун-т. – Х. : АДВА, 2009. – 195 с.

18. Фурман В. М. Страхування: теоретичні засади та стратегія розвитку: монографія / В. М. Фурман. – К.: Наукова думка, 2006. – 334 с.
19. Шумелда Я. Страхування: навч. посібн. / Я. Шумелда. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Тернопіль : Джура, 2006. – 497 с.

Ресурси мережі Інтернет

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. История и аналитика страхового рынка Украины [Электронный ре-сурс]. – Режим доступа : // www.forINSURER.com.
3. Огляд страхового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nfp.gov.ua/content/strahoviy-rinok.html>.
4. Офіційний веб-сайт Ліги страхових організацій України. – Режим доступу : <http://uainsur.com>.
5. Офіційний веб-сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. – Режим доступу : www.nfp.gov.ua.
6. Офіційний веб-сайт Української федерації убезпечення. – Режим доступу : <http://www.ufu.org.ua>.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. № 2755-VI (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
8. Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті: Постанова КМУ від 14.08.1996 р. № 959 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/959-96-p>.
9. Положення про порядок провадження діяльності страховими посередниками : Постанова КМУ від 18.12.1996 р. № 1523 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1523-96-p>.
10. Положення про порядок формування, розміщення та обліку страхових резервів з видів страхування, інших, ніж страхування життя : Наказ Комітету у справах нагляду за страховою діяльністю від 24.05.1997 р. № 41 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0221-97>.
11. Порядок і правила проведення обов'язкового страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час перевезення небезпечних вантажів : Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2002 р. № 733 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/733-2002-п/print1374846825090110>.
12. Порядок і правила проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 р. № 402 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/402-2002-%D0%BF>.
13. Порядок складання звітних даних страховиків : Розпорядження Де-ржфінпослуг України від 03.02.2004 р. № 39 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dfp.gov.ua/217.html>.
14. Правила розміщення страхових резервів зі страхування життя: Ро-зпорядження Держфінпослуг України від 26.11.2004 р. № 2875 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1626-04>.
15. Про господарські товариства : Закон України від 19.09.1991 р.
16. 1576-XII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
17. Про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.03.1993 р. № 155 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/155-93-п>.
18. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів : Закон України від 01.07.2004 р. 1961-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1961-15>.

19. Про страхування: Закон України від 07.03.96 № 86/96-ВР (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>.
20. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>.
21. Рекомендації щодо аналізу діяльності страховиків : Розпорядження Держфінпослуг від 17.03.2005 р. № 3755 (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dfp.gov.ua/files/RK-3775.pdf>.
22. Фориншурер – страхование в Украине [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://forinsurer.com>.
23. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.
24. Insurance Top [Electronic resource]. – Mode of access : <http://insurancetop.com>.
25. Sigma insurance research [Electronic resource] / Swiss Re. – Mode of access: <http://www.swissre.com/sigma>.
26. The Human Mortality Database [Electronic resource]. – Mode of access : <http://www.mortality.org>.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Навчальна дисципліна охоплює 18 годин лекцій та 36 годин практичних занять, а також виконання модульної контрольної роботи та розрахункової роботи. Практичні заняття з дисципліни проводяться з метою закріплення теоретичних положень навчальної дисципліни і набуття студентами умінь і досвіду використання методики формування економічних відносин, що виникають у процесі здійснення операцій на міжнародному страховому ринку, а також прикладним аспектам організації надання страхових послуг, оцінці вірогідності настання «страхового випадку» та можливості широкого застосування страхових послуг в сучасних умовах господарювання в Україні. Виходячи з розподілу часу на вивчення дисципліни (кредитного модуля), рекомендується 36 практичних занять (з врахуванням часу на модульну контрольну роботу та розрахункову роботу). Результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання

№ з/п	Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання (контрольні заходи)	Термін виконання
1.	ПРН – 27 Формувати місію та стратегічні цілі підприємства. Закріплення теоретичних знань з міжнародного страхування, отриманих студентами на лекційних заняттях і самостійній роботі з першоджерелами;	- вирішення практичних задач та кейсів; - показ слайдів, презентацій.	Задачі, тести	1-16-ий тиждень
2.	ПРН 32 – Проводити порівняльну характеристику страхових продуктів та обирати відповідні. Набуття практичних вмінь щодо договорів: особистого страхування, перестраховання, медичного страхування, страхування	- метод проблемних ситуацій; - робота з навчальною літературою, текстом.	Тест	3-17-ий тиждень

	інтелектуальної власності, страхування відповідальності товаровиробника.			
3.	<p>ПРН 32 – Проводити порівняльну характеристику страхових продуктів та обирати відповідні.</p> <p>Набуття практичних вмінь щодо договорів: страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів, морського страхування, страхування підприємницьких ризиків, страхування екологічної відповідальності, соціального страхування (приклади країн Європейського Союзу), страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій, страхування банківських та кредитних ризиків.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - метод ретроспекції (пригадування); - навчальний диспут; - вирішення практичних задач, кейсів. 	Задачі, тести	10-18-ий тиждень

Основними цілями практичних занять є:

- закріплення теоретичних знань з міжнародного страхування, отриманих студентами на лекційних заняттях і самостійній роботі з першоджерелами;
- набуття практичних вмінь щодо договорів: особистого страхування, перестраховання, медичного страхування, страхування інтелектуальної власності, страхування відповідальності товаровиробника, страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів, морського страхування, страхування підприємницьких ризиків, страхування екологічної відповідальності, соціального страхування (приклади країн Європейського Союзу), страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій, страхування банківських та кредитних ризиків.

Практичне заняття 1,2. (Тама 1 та тема 2). Світова система ризиків, світовий ринок страхування.

Необхідність страхового захисту суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту. Самострахування: сутність, межі доцільного застосування та джерела.

Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування та його місце в системі економічних категорій. Функції страхування. Принципи страхування. Роль страхування в економії коштів, активізації бізнесу, збільшенні обсягів інвестицій.

План:

1. Необхідність та сутність страхового захисту суспільного виробництва.
2. Страховий фонд: основні форми організації та джерела формування.
3. Виникнення та розвиток страхування.
4. Сутність та основні функції страхування.
5. Принципи страхування.

Практичне заняття 3,4. (Тама 3 та тема 4). Страхові ринки провідних країн світу, організаційно - правові аспекти міжнародної страхової діяльності.

Страховий ринок: сутність, основні види та елементи. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків та страхувальників. Суб'єкти страхового ринку. Роль посередників (страхових агентів та страхових брокерів) у здійсненні страхової діяльності.

Основні етапи розвитку страхового ринку в Україні. Сутність та завдання маркетингу в страхуванні. Реалізація страхових послуг. Страхові договори, порядок їх підготовки та укладання. Права та обов'язки сторін у страхуванні. Контроль за виконанням договорів.

План:

1. Страховий ринок: суть та основні види.
2. Суб'єкти страхового ринку.
3. Роль посередників у здійсненні страхової діяльності.
4. Основні етапи розвитку страхового ринку в Україні.
5. Суть, завдання та інструменти маркетингу у страхуванні.
6. Порядок підготовки, укладення та виконання страхових договорів.

Практичне заняття 5,6. (Тема 5 та тема 6). Проблеми сучасного страхування, перестраховування.

Необхідність та сутність перестраховування. Суб'єкти перестраховування. Законодавчі вимоги щодо здійснення перестраховальних операцій.

Методи проведення перестраховування. Факультативне перестраховування. Облігаторне перестраховування. Порівняльний аналіз методів перестраховування.

Форми проведення перестраховальних операцій. Пропорційне перестраховування. Квотні та ексцедентні договори пропорційного перестраховування, їх характеристика, переваги та недоліки. Непропорційне перестраховування на базі договорів ексцедента збитку та ексцедента збитковості. Співстраховування та механізм його застосування.

План:

1. Необхідність, суть та функції перестраховування.
2. Методи співстраховування.
3. Основні форми проведення перестраховальних операцій.
4. Співстраховування та механізм його застосування.

Практичне заняття 7,8. (Тема 7 та тема 8). Особисте страхування, страхування майна.

До теми 7. Основні підгалузі особового страхування: від нещасних випадків, страхування життя, медичне страхування. Ризикові та нагромаджувальні види особового страхування.

Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Обов'язкове страхування життя і здоров'я окремих категорій державних службовців та посадових осіб. Обов'язкове страхування від нещасних випадків на транспорті. Добровільне індивідуальне та колективне страхування від нещасних випадків.

Медичне страхування. Суб'єкти та об'єкти страхування. Принципи організації та умови проведення обов'язкового медичного страхування. Особливості здійснення добровільного медичного страхування.

До теми 8. Страхування майна громадян: будівель і споруд, домашніх тварин, домашнього та іншого майна. Страхування транспортних засобів: автомобільного, морського та авіаційного транспорту. Страхування вантажів.

Страхування майна юридичних осіб. Страхування основних засобів. Страхування оборотних засобів та інших нематеріальних активів. Страхування технічних ризиків. Особливості страхування майна сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур, тварин, будівель та іншого майна.

План:

1. Економічний зміст, підгалузі та види особистого страхування.
2. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків.
3. Порядок здійснення добровільного страхування від нещасних випадків.
4. Умови здійснення обов'язкового медичного страхування.
5. Організація добровільного медичного страхування.
6. Порядок укладення і виконання договорів змішаного страхування життя, страхування дітей до повноліття і одруження та довічного страхування.
7. Страхування додаткової пенсії.

8. Страхування майна громадян.
9. Страхування майна юридичних осіб.
10. Страхування транспортних засобів і вантажів.
11. Страхування майна сільськогосподарських підприємств.
12. Страхування технічних ризиків.

Практичне заняття 9,10. (Тама 9 та тема 10). Морське страхування, страхування відповідальності.

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро України та його функції. Міжнародна система “ Зелена картка”. Страхування відповідальності боржника за неповернення кредитів. Страхування депозитів. Страхування відповідальності роботодавців за безпечні умови праці. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страхування професійної відповідальності. Страхування за забруднення довкілля.

План:

1. Страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів.
2. Страхування відповідальності за неповернення кредитів.
3. Страхування професійної відповідальності.
4. Страхування відповідальності виробника за якість продукції.
5. Страхування відповідальності за екологічне забруднення.
6. Нормативно,правове забезпечення морського страхування.
7. Страхування вантажів.
8. Страхування корпусу й оснащення перевізних засобів.
9. Страхування відповідальності судовласників.
10. Страхування контейнерів.

Практичне заняття 11,12. (Тама 11 та тема 12). Страхування підприємницьких ризиків, екологічне страхування.

Поняття ризику та його основні характеристики. Місце ризику у страхуванні.

Управління ризиком. Роль ризик-менеджменту у встановленні та визначенні методів впливу на ризик. Основні види ризиків. Суб’єктивні та об’єктивні ризики. Матеріальні та нематеріальні ризики. Чисті та спекулятивні ризики. Спеціальні ризики. Оцінка ризику та визначення доцільності його страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.

План:

1. Суть та основні характеристики ризику.
2. Класифікація ризиків.
3. Управління ризиком.
4. Оцінка ризиків та визначення доцільності їх страхування.
5. Структура та порядок визначення страхових тарифів.
6. Що і хто є суб’єктами і об’єктами екологічного страхування.
7. Хто є винуватцем в екологічному страхуванні.
8. Мета екологічного страхування, екологічна відповідальність.
9. У яких випадках відповідальність підлягає страхуванню та як в екологічному страхуванні трактується страховий ризик.
10. Фактори які варто враховувати при оцінці екологічного ризику.

Практичне заняття 13,14. (Тама 13 та тема 14). Медичне страхування, принципи організації соціального страхування.

Необхідність та значення державного регулювання страхової діяльності. Правові основи державного регулювання страхової діяльності в Україні та шляхи їх наближення до міжнародних стандартів.

Органи нагляду за страховою діяльністю в Україні, їх права та функції. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

Медичне страхування - система охорони здоров'я суспільства. Мета — гарантувати громадянам при настанні страхового випадку отримання медичної допомоги за рахунок накопичених коштів та фінансувати профілактичні заходи.

У розвинутих країнах Західної Європи, Америки, Австралії, Японії та деяких інших країнах організаційний механізм медичного страхування сформований, діє десятки років, є переважною формою організації медичної допомоги населенню.

План:

1. Необхідність та значення державного регулювання страхової діяльності.
2. Правове забезпечення страхування.
3. Медичне страхування, суть обов'язкового медичного страхування.
4. Умови добровільного медичного страхування.
5. Порядок укладання договорів медичного страхування.
6. Організація охорони здоров'я на основі страхування.
7. Система охорони здоров'я США, Німеччини, Великобританії, досвід Російської Федерації, медичне страхування у країнах Східної Європи.

Практичне заняття 15,16,17. (Тама 15, 16, 17 та тема 18). Фінансова надійність страховика. Страхування банківських ризиків страхування кредитних ризиків, страхування фінансових інвестицій, гарантій та облігацій.

Економічний зміст та значення фінансової надійності страхової компанії. Формування збалансованого страхового портфелю як основи забезпечення фінансової стійкості страхових операцій. Платоспроможність страховика та умови її забезпечення. Власні кошти страховика. Технічні резерви та їх склад. Показники платоспроможності.

Класифікація фінансових інструментів. Механізми дії фінансових інструментів. Застосування застережень у міжнародних контрактах. Страхування фінансових інвестицій. Страхування фінансових гарантій. Страхування експортних кредитів. Страхування вексельних кредитів. Страхування іпотечного і споживчого кредиту. Страхування комерційних кредитів.

План:

1. Поняття фінансової надійності страховика та методи її забезпечення.
2. Види резервів страховика та порядок їх утворення.
3. Платоспроможність страховика: умови її забезпечення та методика визначення.
4. Специфіка банківського страхування.
5. Страхування депозитів.
6. Страхування банківських кредитів.

Практичне заняття 18. Підготовка до екзамену. (PCO окремим документом додається).

6. Самостійна робота здобувача

Самостійна робота студента охоплює такі складники як підготування до поточних опитувань, підготування до практичних занять, підготування до модульної контрольної роботи, підготовка до виконання розрахункової роботи.

№ з/п	Назви тем і питань, що виносяться на самостійне опрацювання та посилання на навчальну літературу	Кількість годин СРС
1	Розділ І. ЕКОНОМІЧНІ І ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ СВІТОВОГО РИНКУ СТРАХОВИХ ПОСЛУГ <i>Тема 1. СВІТОВА СИСТЕМА РИЗИКІВ</i> <i>Завдання на СРС.</i> Охарактеризувати методи контролю за світовими ризиками. З'ясувати методи фінансування світових ризиків. Ознайомитися із заходами останніх років світового рівня, які можна було б віднести до методів керування ризиками світового масштабу Література основна: [1, 2-9, 10 с. 3–18, 30–36; 12, с. 13–58; 3–4; 19, с. 12–68]. Додаткова: [1, 3, 10, 13].	1
2	<i>Тема 2. СВІТОВИЙ РИНОК СТРАХУВАННЯ</i>	1

	<p><i>Завдання на СРС.</i> З'ясувати сутність основних поняття в страхуванні. Надати визначення поняття системи страхування. Здійснити аналіз світового страхового ринку на основі показника “частка страхових премій у валовому національному продукті”, з'ясувати як і в яких цілях застосовується в страхуванні франшиза.</p> <p>Література основна: [1, 2-9, 15 с. 33–48, 30–36; 16, с. 23–50; 18, с. 22–38]. Додаткова: [2, 5, 11, 13-15].</p>	
3	<p>Тема 3. СТРАХОВІ РИНКИ ПРОВІДНИХ КРАЇН СВІТУ</p> <p><i>Завдання на СРС.</i> З'ясувати основні причини розвитку страхових ринків країн Східної Європи. Охарактеризуйте ринок страхування Російської Федерації.</p> <p>Література основна: [1, 2-9, 14 с. 3–18; 15 с. 30–36; 16, с. 13–58]. Додаткова: [8, 9].</p>	1
4	<p>Тема 4. ОРГАНІЗАЦІЙНО - ПРАВОВІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.</p> <p><i>Завдання на СРС.</i> З'ясувати визначення поняття кептивної страхової компанії. У чому полягають переваги і недоліки використання кептивів. Ознайомитись з поняттям аквізиція. Встановити чим відрізняються страхові агенти від страхових брокерів. Встановити, хто такі генеральні агенти. Визначити, з якою метою проводиться страховий нагляд за страховою діяльністю.</p> <p>Література основна: [1,2-9, 12, с. 46–87; 15, с. 60–76]. Додаткова: [1, 3, 10].</p>	1
5	<p>Тема 5. ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО СТРАХУВАННЯ</p> <p><i>Завдання на СРС.</i> Ознайомитись із схемами злочинів в страхуванні. З'ясувати поняття: страхового шахрайства, шахрайство страхувальників, злочини в інтересах страховиків, боротьба з шахрайством.</p> <p>Література основна: [12, с. 3–18; 13, с. 43–58; 15, с.41–69]. Додаткова: [12-16].</p>	1,5
6	<p>Розділ II. КОМЕРЦІЙНЕ СТРАХУВАННЯ.</p> <p>Тема 6. ПЕРЕСТРАХУВАННЯ.</p> <p><i>Завдання на СРС.</i> Ознайомитись із ключовими відмінностями комерційного страхування від соціального страхування. Проаналізувати стан і перспективи розвитку перестраховування та співстрахування. Дізнатися про особливості та порядок перестраховування ризиків у нерезидентів. З'ясувати про самострахування: його переваги, недоліки та перспективи розвитку.</p> <p>Література основна: [13, с. 43–58; 15, с.41–69]. Додаткова: [11-14].</p>	1,5
7	<p>Тема 7. ОСОБИСТЕ СТРАХУВАННЯ</p> <p><i>Завдання на СРС.</i> Ознайомитись із специфічними, комбінованими та нетрадиційними видами особистого страхування, що відомі зі світової практики страхування. З'ясувати місце страхових компаній у реалізації реформи пенсійного забезпечення в Україні. Дослідити перспективи розвитку медичного страхування в Україні. Здійснити порівняльний аналіз та встановити зв'язок особистого страхування та соціального страхування.</p> <p>Література основна: [1-9, 17 с. 3–69]. Додаткова: [1,14].</p>	1
8	<p>Тема 8. СТРАХУВАННЯ МАЙНА</p> <p><i>Завдання на СРС.</i> Уточнити які об'єкти не можуть бути об'єктами майнового страхування (не можуть бути застраховані). Яке майно юридичних осіб страхується за основним, а яке за спеціальним договорами страхування. З'ясувати на яких типах покриття базується страхова оцінка при майновому страхуванні.</p> <p>Література основна: [1-9, 15, с. 3–18; 16, с. 13–58].</p>	1

	Додаткова: [5, 8, 10].	
9	<p>Тема 9. СТРАХУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ Завдання на СРС. Охарактеризувати сутність та особливості страхування відповідальності за екологічне забруднення. Охарактеризувати сутність та особливості страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів. Охарактеризувати сутність та особливості страхування відповідальності перевізника вантажів. Охарактеризувати сутність та особливості страхування відповідальності позичальника за непогашення кредиту. Література основна: [1-9, 15, с. 3–18; 16, с. 13–58]. Додаткова: [5, 8, 10].</p>	1
10	<p>Тема 10. МОРСЬКЕ СТРАХУВАННЯ Завдання на СРС. З'ясувати як страхується корпус й оснащення перевізних засобів. Встановити як страхується відповідальність судновласників. Література основна: [1, 2-9, 14, с. 3–18, 30–36; 16, с. 13–58; 17, с. 12–68]. Додаткова: [1, 3].</p>	1,5
11	<p>Тема 11., 12 СТРАХУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ. ЕКОЛОГІЧНЕ СТРАХУВАННЯ. Завдання на СРС. З'ясувати особливості страхування підприємницьких ризиків у США. Література основна: [11, с. 3–18; 15, с. 12–68; 16, с. 9–61]. Додаткова: [2,9,10].</p>	1,5
12	<p>Розділ III. СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ Тема 13. ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО Завдання на СРС. З'ясувати зміст системи охорони здоров'я США, Німеччини, Великобританії. Література основна: [1; 2-9; 11, с. 3–56; 12, с. 43–117]. Додаткова: [11, 14].</p>	1,5
13	<p>Тема 14. МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ Завдання на СРС. Ознайомитися з медичним страхуванням у країнах Східної Європи. Література основна: [11, с. 3–18, 33–39; 12, с. 13–58; 14, с. 3–4]. Додаткова: [7-9, 12,13].</p>	1,5
14	<p>Розділ IV. ХЕДЖУВАННЯ Тема 15. ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ З МЕТОЮ СТРАХУВАННЯ Завдання на СРС. З'ясувати яким чином з метою хеджування застосовуються ф'ючерсні контракти. Встановити чим відрізняються ф'ючерсні і форвардні контракти. Яким чином для страхування використовуються опціони. З якою метою в міжнародних контрактах застосовуються застереження. Встановити у чому полягає механізм використання валютних застережень. Література основна: [1-9; 16, с. 13–98, 130–136; 17, с. 43-88]. Додаткова: [14, 15-17].</p>	1,5
15	<p>Тема 16. СТРАХУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ, ГАРАНТІЙ ТА ОБЛІГАЦІЙ Завдання на СРС. З'ясувати основні види фінансових інструментів. Ознайомитись з базовими фінансовими та похідними інструментами. Встановити як відбувається страхування фінансових гарантій. Література основна: [1-9; 14, с. 43–78; 16, с. 13–58; 18, с. 12–108]. Додаткова: [1, 3].</p>	1,5
16	<p>Тема 17. СТРАХУВАННЯ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ Завдання на СРС. Розібратися за допомогою першоджерел з механізмом страхування іпотечного і споживчого кредиту. Ознайомитись зі специфікою страхування комерційних кредитів.</p>	1,5

	Література основна: [17, с. 9–61]. Додаткова: [5-8].	
17	Тема 18. СТРАХУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ РИЗИКІВ Завдання на СРС. Ознайомитись зі специфікою банківського страхування (страхування депозитів, страхування банківських кредитів). Література основна: [13, с. 13–58; 18, с. 33–89]. Додаткова: [10].	1,5
18	Підготовка до модульної контрольної роботи	4
19	РР	10
20	Підготовка до екзамену	30
Всього, год.		66

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування занять. Відвідування лекцій, практичних занять, а також відсутність на них, не оцінюється. Однак, студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання семестрового індивідуального завдання. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички.

Пропущені контрольні заходи оцінювання. Кожен студент має право відпрацювати пропущені з поважної причини (лікарняний, мобільність тощо) заняття за рахунок самостійної роботи. Детальніше за посиланням: <https://kpi.ua/files/n3277.pdf>.

Завдання, яке подається на перевірку з порушенням терміну виконання, оцінюється з врахуванням зниження балів.

У разі пропуску з поважної причини заняття, на якому проходив контрольний захід,

- тестування можна написати в інший день за індивідуальним графіком;
- завдання з практичних занять виконуються дистанційно, зберігаються на google-диску.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання. Студент може підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Студенти мають право аргументовано оскаржити результати контрольних заходів, пояснивши з яким критерієм не погоджуються відповідно до оціночного.

Календарний контроль проводиться з метою підвищення якості навчання студентів та моніторингу виконання студентом вимог силабусу.

Критерій		Перший календарний контроль	Другий календарний контроль
Термін календарного контролю ¹		Тиждень 8	Тиждень 14
Умови отримання позитивної оцінки	Поточний рейтинг ²	≥ 25 балів	≥ 50 балів

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

¹ Там само.

² Там само.

Інклюзивне навчання. Засвоєння знань та умінь в ході вивчення дисципліни може бути доступним для більшості осіб з особливими освітніми потребами, окрім здобувачів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою. У ході виконання завдань студентам може бути рекомендовано звернутися до англomовних джерел.

Передбачено можливість проведення лекційних та практичних занять англійською мовою, що сприятиме оволодінню професійною термінологією мовою оригіналу. Кількість та графік проведення занять англійською мовою узгоджується викладачем зі студентами на початку семестру.

Позааудиторні заняття. Передбачається в межах вивчення навчальної дисципліни участь в конференціях, форумах, круглих столах тощо.

Призначення заохочувальних та штрафних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання сума всіх заохочувальних балів не може перевищувати 10% рейтингової шкали оцінювання.

Заохочувальні бали студентам можуть нараховуватись за такі види наукової та дослідної роботи (усього – не більше 5 балів):

- проведення науково-дослідної роботи, результати якої представлено у вигляді наукових тез (ваговий бал – 3), наукової статті (ваговий бал – 5);
- отримання студентом диплому за тематикою курсу (неформальна освіта) (ваговий бал – 10);
- участь в олімпіадах I та II рівнів, що відповідають тематиці дисципліни (ваговий бал – 5);
- участь у конкурсах наукових робіт, що відповідають тематиці дисципліни (ваговий бал – 10).

Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Підготування до практичних занять та контрольних заходів здійснюється під час самостійної роботи студентів з можливістю консультування з викладачем у визначений час консультацій або за допомогою електронного листування (електронна пошта, месенджери).

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Семестрова атестація проводиться у вигляді екзамену. Для оцінювання результатів навчання застосовується 100-бальна рейтингова система та університетська шкала.

Поточний контроль: участь у роботі практичних занять, доповідання, МКР, розрахункова робота.

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу.

Семестровий контроль: екзамен.

Умови допуску до семестрового контролю: Якщо семестровий рейтинг більше 50 балів студент допускається до екзамену, всі мкр та рр мають бути зарахованими.

Модульна контрольна робота (МКР) (приклад див. додаток 2). Модульна контрольна робота містить комплексні питання тестового, розрахункового або відкритого (питання, яке вимагає розгорнутої текстової відповіді) типу, які оцінюються в два бали. За правильну відповідь на питання студент отримує 2 бали, неправильну – 0 балів.

№ з/п	Контрольний захід оцінювання*	%	Ваговий бал	Кількість	Разом
1.	Презентація й публічний виступ, участь у обговореннях та доповнення, звітування з тематичних завдань	70%	2	20	40
2.	Модульна контрольна робота	15%	10	1	10
3.	Індивідуальне завдання	15%	10	1	10
	Разом				60

Вагові 60 балів охоплюють:

Виконання МКР. (приклад див. додаток 1).

Участь у практичних заняттях. Активна участь на кожному занятті оцінюється у 2 балів, малоактивна участь, некоректні відповіді та коментарі, які свідчать про непідготовленість студента до заняття, знижують оцінку за роботу на практичному занятті до 1 балу.

Індивідуальне завдання (РР) (приклад див. додаток 2). Оцінюється у 10 балів.

Всі студенти складають екзамен, який має 3 практичні питання та 1 теоретичне.

Вага: 1 теор. питання = 10 б.

3 практ = 3 пит *10 б. =30 б.

Загальна кількість = 60 б. за сем. +40 б. екз.= 100 б.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Семестровий контроль відбувається у вигляді підсумкового написання екзаменаційної роботи (4 питання). З метою закріплення знань, одержаних студентами на лекційних, семінарських, практичних заняттях та в результаті самостійної роботи, на кожному практичному занятті, починаючи з другого, рекомендується здійснювати експрес-контроль отриманих знань у вигляді письмового вирішення тестових завдань або опитування.

Проведення лекцій забезпечує формування теоретичних знань студента у процесі викладу теоретичного матеріалу, розв'язування проблем, ситуацій, завдань практично-прикладного характеру, використання мультимедійних засобів. Студенти повинні уважно прослухати план лекції, стежити за ходом викладання відповідно до плану. Головні тези лекції лектор виділяє різними способами: затримання або прискорення темпу, підвищення інтонації, виразнішою дикцією, повторенням окремих фраз, вказівкою, щоб студенти записали визначення або положення. Конспект лекцій повинен являти скорочений запис, в якому за допомогою активної думки та пам'яті виділяється головне. Нові поняття, визначення та найінформативніші висновки слід записувати повністю для спрощення їх подальшого відтворення.

У ході практичних занять здійснюється закріплення теоретичного матеріалу та набуття практичних вмінь у процесі розв'язування індивідуальних та диференційованих задач, проблемних ситуацій, проведення партнерських дискусій, ділових ігор, презентацій, навчальних проектів, які моделюють майбутню професійну діяльність фахівців в умовах ринку. Студенти розглядають ситуації, наближені до реальних умов виробничої діяльності. На практичному занятті студенти повинні оволодіти навичками вирішення конкретних практичних завдань у відповідності до тематики практичних занять.

Самостійна робота студентів полягає у створенні індивідуальних опорних конспектів, виконанні вправ змістово-пошукового плану, підготовці та виконанні індивідуальних та колективних завдань.

Методика вивчення кредитного модуля (дисципліни) ґрунтується на поєднанні послідовного вивчення лекційного матеріалу, опрацювання матеріалу програми на практичних заняттях, виконання індивідуальних, контрольних завдань, самостійної роботи студентів з використанням основного і додаткового матеріалу інформаційних джерел.

Протягом викладання дисципліни (кредитного модуля) (18 лекцій та 36 год. практичних) застосовуватимуться основні **методи навчання**:

1) методи проблемного навчання (проблемний виклад, частково-пошуковий (евристична бесіда) і дослідницький метод);

2) особистісно-орієнтовані (розвиваючі) технології, засновані на активних формах і методах навчання («мозковий штурм», «аналіз ситуацій» ділові, рольові та імітаційні ігри, дискусія, експрес-конференція, навчальні дебати, круглий стіл, кейс-технологія, проектна технологія і ін.);

3) інформаційно-комунікаційні технології, що забезпечують проблемно-дослідницький характер процесу навчання та активізацію самостійної роботи студентів (електронні презентації для лекційних занять, розробка і застосування на основі комп'ютерних і мультимедійних засобів творчих завдань, доповнення традиційних навчальних занять засобами взаємодії на основі мережових комунікаційних можливостей (інтернет-форум).

Додаток 1

*МОДУЛЬНА КОНТРОЛЬНА РОБОТА З КРЕДИТНОГО МОДУЛЯ
«МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ»*

Завдання 1

Страховальник у віці 47 років застрахувався на дожиття до 52 років на суму 1000 грн. Визначте ймовірність прожити наступні 5 років, обчисліть вартість майбутніх платежів на 1 грн. за ставки $i = 3\%$, використовуючи дані з таблиці смертності.

Вік, x років	Кількість осіб, що дожили до цього віку, Lx	Кількість померлих у цьому віці, Dx
47	86805	400
48	86405	423
49	85982	454
50	85528	493
51	85035	533
52	84502	573

Завдання 2

У січні 2015 р. ТОВ — «Аполон» застрахувалося на випадок простою в господарській діяльності. У договорі страхування зазначено ліміт відповідальності страхової компанії у розмірі 200 000 грн., а також передбачена безумовна франшиза у 50 000 грн. березні 2015 р. підприємство призупинило діяльність унаслідок збою електронній системі. Під час ремонту, який тривав один місяць, ТОВ простоювало. За цей час підприємство нарахувало заробітну плату працівникам у розмірі 70 000 грн. Єдиний соціальний податок від цієї заробітної плати становив 26 950 грн. Внески на обов'язкове соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві і професійних захворювань не нараховувалися. На устаткування, що простоювало, була нарахована амортизація на суму 100 000 грн. Середньомісячна виручка – 500 000 грн., норма прибутку – 5%. Визначте: 1) загальну суму поточних витрат за час простою; 2) прибуток підприємства; 3) суму страхового відшкодування з урахованням безумовної франшизи.

Завдання 3

Страховик уклав договір страхування об'єкта вартістю 3 200 тис. грн. при страховому тарифі 0,5%. Власне утримання компанії 2 200 тис. грн., решта перестраховується у двох перестраховиків порівну. Величина комісії за укладення і супровід договору – 10%. Визначте: страхові платежі, котрі отримає страховик і перестраховики; величину комісійної винагороди, котру отримає страховик; розмір страхового відшкодування, котре виплатять учасники процесу страхування і перестраховання, якщо збитки страховальника становлять 700 тис. грн.

Додаток 2

*РОЗРАХУНКОВА РОБОТА З КРЕДИТНОГО МОДУЛЯ
«МІЖНАРОДНЕ СТРАХУВАННЯ»*

Задача 1. Автомобіль вартістю 90 000 грн. застраховано за пропорційною відповідальністю на 80%. У результаті страхового випадку збитки встановлені в обсязі 17 100 грн. Визначте розмір страхового відшкодування, якщо страховим договором передбачена безумовна франшиза 10% від страхової суми.

Задача 2. Громадянин уклав договір страхування зі страховою компанією на страхування домашнього майна, до складу якого входить телевізор вартістю 3000 грн. та комп'ютер вартістю 5000 грн. На день підписання договору сума зносу телевізора становила 40%, а комп'ютера – 10%. Договір страхування було укладено на 90% вартості майна й встановлено безумовну франшизу 7%. Під час дії договору внаслідок страхового випадку телевізор було повністю знищено, а комп'ютер пошкоджено так, що вартість ремонту за довідкою становила 900 грн. Визначте: 1) суму страхового платежу, якщо страховий тариф становив 1%; 2) розмір страхового відшкодування.

Задача 3. Громадянин застрахував автомобіль за ризиком «каско». Страхова оцінка і страхова сума автомобіля співпадають і становлять 95 тис. грн. Безумовна франшиза 3%. Страхові тарифи такі: за знищення і пошкодження внаслідок ДТП – 3%; за знищення і пошкодження внаслідок стихійного лиха – 0,2%; за крадіжку або угон машини третіми особами – 5%. Страхова компанія надає скидку з тарифів за «повним каско» – 15%. Визначте: 1) страховий платіж за «повним каско»; 2) розмір страхового відшкодування, якщо внаслідок ДТП автомобіль було пошкоджено і вартість його ремонту за довідкою становить 20 тис. грн.

Задача 4. Під час пожежі в господарстві загинуло 12 корів і 6 голів молодняка великої рогатої худоби. Всього в господарстві на 1 січня було 300 корів і 150 голів молодняка великої рогатої худоби. Загальна вартість корів – 147 300 гр. од., молодняка – 27 000 гр. од. Визначити збиток і розмір страхового відшкодування від загибелі тварин (який складає 80% від загальної суми збитку основному стаду та 70% для молодняка).

Задача 5. Портфель страховика містить три категорії ризиків на суми 200, 400, 600 тис. ум. од. Квота – 30%. Розмір збитку – 25%, 37,5%, 20% від ризиків. Визначити суму яка належить перестраховику по договору пестраховання, та визначити його участь у кожному ризику.

Задача 6. Портфель страховика складається з трьох однорідних груп ризиків, які мають відповідно оцінку 200, 350, 533 тис. грн. Максимальний рівень власного утримання страховика в покритті ризиків – 400 тис. грн. У перестраховання передається квота в розмірі 25% страхового портфеля. Визначте: форму перестраховання; величину ризиків, переданих перестраховику за окремими групами та в цілому; власну участь цедента в покритті ризиків; проаналізуйте доцільність перестраховання всіх ризиків в портфелі страховика.

Задача 7. Підприємство виготовляє 1600 машин у рік, протягом року 12 з них виходить з ладу. Страхова компанія уклала 1600 договорів щодо гарантійного обслуговування цих машин, середня страхова сума на один договір 120000 грн, середнє страхове відшкодування га один договір – 55000 грн. Визначити: нетто-ставку зі 100 грн. страхової суми; брутто-ставку зі 100 грн. страхової суми, якщо витрати страховика на ведення справи складають 9 %, а прибуток – 25 % брутто-ставки; розмір страхових платежів за договорами.

Задача 8. Лікування хворого коштує лікувальному закладу в середньому 3000 грн. За рік він обслуговує 5000 хворих. Бюджетне асигнування *(За допомогою бюджетних асигнувань держава цілеспрямовано впливає на господарські об'єкти, надаючи пряму державну допомогу в реалізації певних заходів)* становить 45%. Визначити суму страхового резерву для здійснення медичного страхування та страховий платіж для страхувальника, якщо кількість страхувальників становитиме: а) 10 000; б) 20 000; в) 50 000; г) 1 000 000 осіб. Страхова сума дорівнює сумі вартості лікування одного хворого, а брутто-платіж утримує в собі 20% навантаження на нетто-платіж.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено:

доцент кафедри міжнародної економіки, канд. екон. наук., доцент,

Чернеко Наталя Олександрівна

Ухвалено кафедрою міжнародної економіки (протокол № 12 від 14.06.2023)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 11 від 30.06.2023)